

גשי הלום

סיימי פיטרס by Source Sheet

רות ב':י"ד

(יד) ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן-הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד הקוצרים ויצבט-לה קלי ותאכל ותשבוע ותתר:

רות רבה ה':ו'

(ו) ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם (רות ב, יד), רבי יוחנן [נ"א רבי יונתן] פתר בה שית שטין מדבר בדוד, גשי הלם, קרובי למלכות, ואין הלם אלא מלכות, הדא הוא דכתיב (שמואל ב ז, יח): כי הבאתני עד הלם. ואכלת מן הלחם, זו לחמה של מלכות. וטבלת פתך בחמץ, אלו היסורין, שנאמר (תהלים ו, ב): ה' אל באפה תוכיחני. ותשב מצד הקצרים, שנוצדה ממנו המלכות לשעה, דאמר רב הונא כל אותן ששה חדשים שהיה דוד בורח מפני אבשלום לא עלו מן המנין, שהיה מתכפר לו בשעירה בהדיוט. ויצבט לה קלי, שחזרה לו מלכותו, שנאמר (תהלים כ, ז): עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו. ותאכל ותשבוע ותתר, אוכל בעולם הזה, ואוכל לימות המשיח, ואוכל לעתיד לבוא.

דבר אחר, גשי הלם, מדבר בשלמה, גשי הלם, קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם, זו לחמה של מלכות. שנאמר (מלכים א ה, ב): ויהי לחם שלמה ליום אחד. שלשים כר סלת וששים כר קמח. וטבלת פתך בחמץ, זה לכלוך מעשים. ותשב מצד הקצרים, שנוצדה לו מלכותו לשעה, דאמר רבי יוחאי בר חנינא מלאך ירד בדמות שלמה וישב לו על כסאו. והיה מחזר שלמה על פתחי ישראל ואומר (קהלת א, יב): אני קהלת [בן דוד] הייתי מלך על ישראל בירושלים, מה היתה אחת מהן עושה, היתה נותנת לפניו קערה של גרישין ומכה אותו בקנה על ראשו ואומרת לו ולא שלמה יושב על כסאו ואתה אומר אני שלמה מלך ישראל. ויצבט לה קלי, שחזרה לו מלכותו. ותאכל ותשבוע ותתר, אוכל בעולם הזה, אוכל לימות המשיח, אוכל בעולם הבא.

דבר אחר, גשי הלם, מדבר בחזקיהו, גשי הלם, קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם, זו לחמה של מלכות. וטבלת פתך בחמץ, אלו היסורין, שנאמר (ישעיה

לח, כא): ויאמר ישעיהו ישאו דבֵּלַת תַּאֲנִים. וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקְּצָרִים, שְׁנוּצְדָה לוֹ מִלְכוּתוֹ לְשַׁעָה, בְּמָה דְתִימָא (ישעיה לז, ג): ויאמר חֲזַקְיָהוּ יוֹם צָרָה וְתוֹכְחָה. וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי, שְׁחֹזְרָה לוֹ מִלְכוּתוֹ, שְׁנֵאמֵר (דברי הימים ב לב, כג): וַיִּנְשֵׂא לְעֵינָיו כָּל הַגּוֹיִם מֵאַחֲרֵי כֵן. וַתֹּאכַל וַתִּשְׁבַּע וַתִּתֵּר, אוֹכַל בְּעוֹלָם הַזֶּה, אוֹכַל לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, אוֹכַל לְעוֹלָם הַבָּא.

דָּבָר אַחֵר, גִּשְׁי הֵלֶם, מְדַבֵּר בְּמִנְשָׁה, גִּשְׁי הֵלֶם, קְרוּבֵי לְמִלְכוּת. וְאַכְלַת מִן הַלֶּחֶם, זוֹ לַחֲמָה שֶׁל מִלְכוּת. וְטַבְּלַת פֶּתֶךְ בַּחֲמִץ, שְׁלַכְלֶךְ מַעֲשִׂיו בַּחֲמִץ מִמַּעֲשִׂים רָעִים. וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקְּצָרִים, שְׁנוּצְדָה לוֹ מִלְכוּתוֹ לְשַׁעָה, דְּכַתִּיב (דברי הימים ב לג, י): וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מִנְשָׁה וְאֶל עַמּוֹ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ, וַיָּבֵא ה' עֲלֵיהֶם אֶת שָׂרֵי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר וַיִּלְכְּדוּ אֶת מִנְשָׁה בַּחֲחִים, רַבִּי אָבָא בַר כְּהֵנָא אָמַר כִּירוּמְנִיקָאָה. אָמַר רַבִּי לְוִי בַר חִיְתָא עָשׂוּ לוֹ מוֹלָה שֶׁל נְחֹשֶׁת, וְהָיוּ מְסִיקִין הָאוּר מִתַּחְתָּיו, וְהָיָה צוּחַ צֶלֶם פֶּלֶן צֶלֶם פֶּלֶן שׁוֹבְנִי, כִּיּוֹן שְׂרָאָה שְׁלֵא הוֹעִילוּהוּ כְּלוּם, אָמַר זְכוּר הָיִיתִי שְׁהָיָה אָבָא מְקַרָא אוֹתִי (דברים ד, ל): בַּצַּר לָךְ וּמִצָּאוּךְ וּגו' כִּי אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ, אֲנָא צוּחַ לִיָּה, אִין עֲנִי הָא טָב, וְאִין לָא עֲנִי הָא כְּלָה חֲדָא הִיא כָּל אַפְיָא שׁוּיִן. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה עֲמְדוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרֵת וְסַתְּמוּ כָּל הַחֲלוֹנוֹת שֶׁל מַעְלָה, וְאָמְרוּ לְפָנָיו רַבּוֹן הָעוֹלָם, אָדָם שְׁהַעֲמִיד צֶלֶם בַּהִיכָל אַתָּה מְקַבְּלוּ בַתְּשׁוּבָה. אָמַר לָהֶם אִם אֵינִי מְקַבֵּל בַּתְּשׁוּבָה הַרִינִי נוֹעֵל פֶּתַח בְּפָנָי כָּל בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲתֵר לוֹ חֲתִירָה מִתַּחַת כֶּסֶא כְבוֹדוֹ מִמְּקוֹם שְׂאִין מִלְּאָךְ יָכוֹל לְשַׁלֵּט, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (דברי הימים ב לג, יג): וַיִּתְּפַלֵּל אֵלָיו וַיַּעֲתֵר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ. אָמַר רַבִּי לְוִי בְּעַרְבֵי צוּחִין לַחֲתִירָה עֲתִירָה. וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי, שְׁחֹזְרָה לוֹ מִלְכוּתוֹ, שְׁנֵאמֵר (דברי הימים ב לג, יג): וַיִּשְׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַיִם לְמִלְכוּתוֹ, וּבִמָּה הִשְׁיבוּ, רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא בְּרוּחַ הַשִּׁיבוּ, הִיאֵךְ מָה דְאַתְּ אָמַר מְשִׁיב הַרוּחַ. וַתֹּאכַל וַתִּשְׁבַּע וַתִּתֵּר, אוֹכַל בְּעוֹלָם הַזֶּה, אוֹכַל לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, אוֹכַל לְעוֹלָם הַבָּא.

דָּבָר אַחֵר, מְדַבֵּר בְּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, גִּשְׁי הֵלֶם, קְרוּבֵי לְמִלְכוּת. וְאַכְלַת מִן הַלֶּחֶם, זֶה לַחֲמָה שֶׁל מִלְכוּת. וְטַבְּלַת פֶּתֶךְ בַּחֲמִץ, אֵלּוּ הַיְסוּרִין, שְׁנֵאמֵר (ישעיה נג, ה): וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעֵינוּ. וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקְּצָרִים, שְׁעַתִּידָה מִלְכוּתוֹ לְצוּר מִמְּנוֹ לְשַׁעָה. שְׁנֵאמֵר (זכריה יד, ב): וְאַסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַיִם לְמִלְחָמָה וְנִלְכְּדָה הָעִיר. וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי, שְׁהִיא עֲתִידָה לְחֹזֵר לוֹ, שְׁנֵאמֵר (ישעיה יא, ד): וְהָכָה אֶרֶץ בְּשַׁבַּט פִּיּוֹ. רַבִּי בְּרַכְיָה בְּשֵׁם רַבִּי לְוִי כְּגֹאֵל הָרֵאשׁוֹן כֶּךָ גֹּאֵל הָאֲחֵרוֹן, מָה גֹּאֵל הָרֵאשׁוֹן נְגַלָה וְחֹזֵר וְנִכְסָה מֵהֶן, וְכִמָּה נִכְסָה מֵהֶן, שְׁלִשָּׁה חֲדָשִׁים, שְׁנֵאמֵר (שמות ה, כ): וַיִּפְגְּעוּ אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן, אֵף גֹּאֵל אֲחֵרוֹן נְגַלָה לָהֶם וְחֹזֵר וְנִכְסָה מֵהֶם, וְכִמָּה נִכְסָה מֵהֶם, רַבִּי תַנְחוּמָא בְּשֵׁם רַבְּנָן

אַרְבַּעֵין וַחֲמִשָּׁה יוֹם, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב (דְּנִיאל יב, יא): וּמַעַת הוֹסֵר הַתְּמִיד וּגו',
וְכִתִּיב (דְּנִיאל יב, יא): אֲשֶׁרִי הַמַּחֲכָה וְיִגִיעַ וּגו', אֵילִין יִתִּירִיא מָה אֵינוֹן, רַבִּי
יִצְחָק בֶּן קֶצֶרֶתָה מְשׁוּם רַבִּי יוֹנָה אֱלוֹ אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה יָמִים שִׁישְׂרָאֵל קוֹטְפִים
מְלוּחַ וְאוֹכְלִים, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב (אִיּוֹב ל, ד): הַקְּטָפִים מְלוּחַ עָלַי שִׁיחַ. לְאִיכָן
הוּא מוֹלִיכָן מִן הָאָרֶץ לְמַדְבַּר יְהוּדָה, שְׁנֵאמַר (הוֹשֵׁעַ ב, טז): הִנֵּה אָנֹכִי מִפְתִּיחַ
וְהַלְכִתִּיחָהּ הַמְדָבָר, מֵאֵן דְּאָמַר לְמַדְבַּר סִיחׁוֹן וְעוּג, שְׁנֵאמַר (הוֹשֵׁעַ יב, י): עוֹד
אוֹשִׁיבְךָ בְּאֶהְלִים כִּימֵי מוֹעֵד, וְכָל שְׁהוּא מְאָמִין לוֹ, וְחִיָּה. וּמִי שְׁאִינוֹ מְאָמִין לוֹ
הוֹלֵךְ לְאִמּוֹת הָעוֹלָם וְהֵן מְמִיתִין אוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֶּר מְרִיוֹן בְּסוּף הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִגְלָה עֲלֵיהֶם וּמוֹרִיד לָהֶן מֶן, וְאֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ.

דְּבַר אַחֵר, גִּשְׁי הַלֵּם, מְדַבֵּר בְּבַעֲזוֹ, קְרוּבֵי לְהַכָּא, וְאֶכְלֵת מִן הַלֶּחֶם, זֶה לַחֲמֵן
שֶׁל קוֹצְרִים. וְטַבְלַת פֶּתֶךְ בַּחֲמֵץ, דֶּרֶךְ הַקּוֹצְרִים לְהִיוֹתֵן טוֹבְלִין בַּחֲמֵץ פֶּתֶן,
אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן מִכָּאֵן שְׁמוּצִיאִין מִיָּנִי חֲמֻצָנִין לְגִרְנוֹת. וְתִשָּׁב מִצַּד הַקּוֹצְרִים,
בְּצַד הַקּוֹצְרִים וְדָאֵי. וְיִצְבֹּט לָהּ קְלִי, קְלִיל זְעִיר בְּשִׁתִּי אֶצְבְּעוֹתָיו. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק אֵת שָׁמַע מִיָּנָה תִּרְתִּי, אוֹ בִּרְכָה שְׂרֵתָה בְּאֶצְבְּעוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק, אוֹ
בִּרְכָה שְׂרֵתָה בְּמַעֲיָה שֶׁל אוֹתָהּ צְדָקָתָה, מִמָּה דְכִתִּיב: וְתֹאכַל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר,
נִרְאִין הַדְּבָרִים שֶׁהַבִּרְכָה שְׂרֵתָה בְּמַעֲיָה שֶׁל אוֹתָהּ צְדָקָתָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֶּר
מְרִיוֹן בָּא הַכְּתוּב לְלַמְדֵךְ שְׁאֵם אָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה יַעֲשֶׂנָה בְּלִבָּב שְׁלָם, שְׁאֵלוֹ
הִיָּה רְאוּבֵן יוֹדֵעַ שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכִתִּיב עָלָיו (בְּרֵאשִׁית לו, כא): וַיִּשְׁמַע
רְאוּבֵן וַיִּצְלִיחוּ מִיָּדָם, בְּכִתְפוֹ הִיָּה מוֹלִיכּוֹ אֶצֶל אָבִיו. וְאֵלוֹ הִיָּה יוֹדֵעַ אֲהָרֹן
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכִתִּיב עָלָיו (שְׁמוֹת ד, יד): הִנֵּה הוּא יוֹצֵא לְקִרְאָתְךָ בְּתַפִּים
וּבְמַחֲלוֹת הִיָּה יוֹצֵא לְקִרְאָתוֹ. וְאֵלוֹ הִיָּה יוֹדֵעַ בְּעֵז שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכִתִּיב
עָלָיו: וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי וְתֹאכַל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר, עֲגָלוֹת מִפְּטָמוֹת הִיָּה מְאָכִילָהּ. רַבִּי
כֹּהֵן וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לֹוִי לְשַׁעֲבֵר הִיָּה אָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה וְהַנְּבִיא
כּוֹתְבָהּ, וְעַכְשָׁיו כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה מִי כּוֹתְבָהּ, אֵלֶיהוּ כּוֹתְבָהּ וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹתֵם עַל יְדֵיהֶם, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב (מְלָאכִי ג, טז): אֲזַ נְדַבְּרוּ
יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וּגו'.